

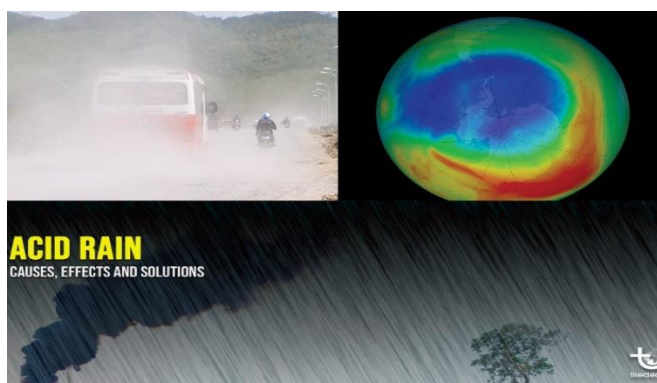
KHÔNG KHÍ BỊ Ô NHIỄM NẶNG NỀ

Trong thời kỳ công nghiệp hóa hiện đại hóa một trong những bài toán mang tính thời sự được đặt ra là vấn đề ô nhiễm, đặc biệt là thực trạng ô nhiễm không khí tại Việt Nam và trên cả thế giới. Theo thống kê của Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), ô nhiễm không khí là nguyên nhân gây ra gần 7 triệu^[9] ca tử vong trên toàn cầu mỗi năm. Viện Health Effects Institute (HEI) đã ghi nhận hơn 95%^[4] dân số thế giới đang phải đối mặt với bầu không khí ô nhiễm, trên 60%^[4] người dân phải sống ở những môi trường không đáp ứng được tiêu chuẩn cơ bản của WHO. Ở nước ta, một số dữ liệu đã chỉ ra rằng Việt Nam đứng trong nhóm 10^[4] nước ô nhiễm không khí hàng đầu Châu Á.

Về nguyên nhân, 2 khía cạnh chính ảnh hưởng đến sự ô nhiễm này là do hoạt động con người và do tự nhiên. Trong đó, nguyên nhân tự nhiên được hình thành từ các núi lửa, cháy rừng, bão bụi và trong các quá trình phân hủy xác của động, thực vật. Còn “Nguyên nhân nhân tạo chủ yếu là do hoạt động của các nhà máy công nghiệp, đốt thải nhiên liệu sinh ra các chất sulfur dioxide, do phương tiện giao thông đông đúc và bên cạnh đó là hoạt động của con người”^[8]. Những điều trên đã gây ảnh hưởng nặng nề đến ô nhiễm không khí, không chỉ gây hại cho sức khỏe con người mà còn cho môi trường mà chúng ta đang sống, cụ thể là các hiện tượng: Bụi mù, suy giảm tầng ozone, mưa axit, Vì vậy, để bảo vệ không khí nhưng vẫn đảm bảo tiến trình công nghiệp hóa – hiện đại hóa diễn ra, chúng ta cần sử dụng những thiết bị, máy móc hiện đại hơn, hạn chế sử dụng những nhiên liệu độc hại. Đồng thời cần đẩy mạnh phát triển và đầu tư các phương pháp xử lý khí lọc không khí và trồng nhiều cây xanh.

Một số nguyên nhân gây ra ô nhiễm không khí

Những tác hại của ô nhiễm không khí

Trong những năm qua, con người đã có những cố gắng nhất định để cải thiện và ngăn chặn hiện tượng ô nhiễm không khí đang diễn ra ngày một trầm trọng hơn trên toàn cầu. Song song với những nỗ lực đó, chúng ta vẫn còn gặp phải không ít khó khăn, thách thức tiêu biểu

là những tồn đọng trong Hội nghị khí hậu COP26. Thứ nhất là “*Quy tắc về Thỏa thuận Paris chưa hoàn chỉnh*” Thỏa thuận này nói về việc thiết lập thị trường phát thải carbon và cho phép các nước trao đổi tín chỉ carbon, khiến các bên lo ngại. Cùng với rào cản ngôn ngữ và nội dung giữa các quốc gia do Điều 6 chứa quá nhiều thông tin kỹ thuật, việc các quốc gia lợi dụng các lỗ hổng khiến việc ước tính lượng khí nhà kính bị cắt giảm hoặc đưa ra thị trường là không thể. Thứ hai đó là vấn đề “*Không có quỹ trách nhiệm*”. Điều này không có lợi cho nhiều quốc gia đang phát triển, khiến họ cảm thấy thất vọng bởi họ muốn có quỹ dành để bồi thường thiệt hại do khủng hoảng khí hậu gây ra. Tuy Hiệp ước Khí hậu Glasgow công nhận những “tổn thất và thiệt hại” của các quốc gia nhưng cũng chỉ kêu gọi đối thoại nhiều hơn chứ không lập quỹ. Điều này có thể hiểu rằng quỹ này có thể mất hàng năm mới được thành lập với điều kiện các bên có ý định^[1].

Hội nghị khí hậu COP26

Ô nhiễm không khí đã và đang là một vấn đề nan giải toàn cầu, không chỉ là vấn đề riêng về môi trường mà còn là vấn đề về quyền của con người. David R. Boyd, báo cáo viên về nhân quyền và môi trường của tổ chức Liên Hợp Quốc về quyền con người phát biểu về thực trạng trên: “Con số 7 triệu người chết do ô nhiễm không khí hàng năm nhiều hơn tổng số tử vong do chiến tranh, giết người, bệnh lao, HIV, AIDS và sốt rét cộng lại”^[12]. Cũng theo một thống kê mới nhất của tổ chức Liên Hợp Quốc về môi trường nói rằng: “Nếu bạn sống ở một thành phố ở quốc gia có thu nhập thấp hoặc trung bình, cơ hội hít thở không khí sạch là rất thấp — 97% thành phố ở những quốc gia này không đáp ứng các nguyên tắc về chất lượng không khí”^[10].

Tất cả các thông tin và thống kê trên đều cho rằng ô nhiễm không khí ảnh hưởng cực lớn tới sức khỏe của con người, đặc biệt là trẻ nhỏ, đối tượng cần phải được hưởng quyền lợi nhiều nhất. Không chỉ ô nhiễm không khí mà tất cả những hành động mang tính phá hoại môi trường đều đồng nghĩa với việc họ đang tước đoạt đi quyền lợi cơ bản của chính mình. Trong nhiều thập kỷ, các chính phủ đã coi ô nhiễm không khí như một vấn đề môi trường, gần đây nó đã bắt đầu được coi là một vấn đề sức khỏe. Ô nhiễm không khí ở quy mô ngày nay rõ ràng đã vi phạm các quyền về cuộc sống và sức khỏe, quyền của trẻ em và quyền được sống trong một môi trường an toàn, trong sạch, lành mạnh và bền vững^[6]. Theo nguyên tắc 1 của Tuyên bố Stockholm (1972) của tổ chức y tế thế giới WHO, nhằm thiết lập nền tảng để liên kết các quyền con người, sức khỏe, và bảo vệ môi trường, tuyên bố rằng: “Con người có quyền cơ bản về tự do, bình đẳng và các điều kiện sống đầy đủ, trong một môi trường có chất lượng cho phép một cuộc sống đúng đắn và hạnh phúc”^[7]. Điều kiện môi trường rõ ràng giúp xác định mức độ

mà mọi người được hưởng các quyền cơ bản về cuộc sống, sức khỏe, đồ ăn và nhà ở, sinh kế và văn hóa truyền thống.

Ô nhiễm không khí ở Hà Nội

Trước tình hình ô nhiễm không khí nghiêm trọng, Chính phủ mỗi quốc gia có những cách giải quyết khác nhau. Theo Clean Air Fund, tại Hoa Kỳ, sau khi ban hành Đạo luật Không khí sạch vào năm 1970 thì lượng phát thải của sáu chất ô nhiễm phổ biến tại Quốc gia này đã được giám sát theo Đạo luật Không khí sạch và giảm trung bình 69% trong khi GDP tăng 238%^[1]. Ở Ấn Độ, Ủy ban Giám sát chất lượng không khí New Delhi khuyến cáo tất cả các cơ sở giáo dục nên tạm thời đóng cửa cho tới khi nhận được thông báo mới do sự ô nhiễm không khí tới mức trầm trọng, khó kiểm soát^[2]. Còn tại Việt Nam, Bộ Tài nguyên và Môi trường đề xuất ban hành một loạt biện pháp cấp bách để khắc phục vấn đề ô nhiễm không khí như: xây dựng, triển khai kế hoạch quản lý chất lượng môi trường không khí của địa phương...^[5] Mới đây, ngày 23/11/2021, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành quyết định 1973/QĐ-TTg 2021 về “Kế hoạch quốc gia về quản lý chất lượng môi trường không khí giai đoạn 2021-2025”^[3].

Dựa trên các thực tiễn trên, sinh viên đề ra giải pháp như sau. Thứ nhất, cần ban hành Luật riêng về vấn đề ô nhiễm không khí. Thứ hai, cần nghiêm ngặt trong các quy định, nghị định về việc tuân thủ theo các chỉ số về không khí mà thế giới thống nhất, đề ra trong lĩnh vực kinh tế, đời sống. Bên cạnh đó, đối với mỗi người dân, cần phải có ý thức trong việc bảo vệ không khí, tránh những xâm hại gây ô nhiễm không khí, làm ảnh hưởng tới sức khỏe của con người.

Trong thời đại công nghệ số phát triển, con người không thể tránh được sự tàn phá của tự nhiên. Và tất cả các quốc gia trên thế giới đều nhận biết được điều đó, vì vậy các quốc gia đã đưa ra những điều luật riêng và tham gia vào các liên minh chung để ngăn chặn việc phá hoại môi trường trở thành một vấn nạn không thể sửa chữa được. Qua việc đưa ra những thực trạng của xã hội, nhóm chúng em đã cho mọi người thấy một góc nhìn chân thực nhất về tình trạng ô nhiễm không khí và những biện pháp của các quốc gia về vấn nạn này.

Reference materials

[1] T. D. T. tức (Theo CNN), “Điểm lại những thành công và thất bại của hội nghị khí hậu COP26,” 2021. <https://baotintuc.vn/the-gioi/diem-lai-nhung-thanh-cong-va-that-bai-cua-hoi-nghi-khi-hau-cop26-20211115170816281.htm>.

[2] M. Tâm, “Ấn Độ : New Delhi đóng cửa trường học do ô nhiễm không khí nghiêm trọng,” 2021. <https://www.vietnamplus.vn/an-do-new-delhi-dong-cua-truong-hoc-do-o-nhiem-khong-khi-nghiem-trong/754445.vnp>.

[3] “Quyết định 1973/QĐ-TTg 2021 Kế hoạch quốc gia về quản lý chất lượng môi trường không khí giai đoạn 2021-2025.” <https://luatvietnam.vn/tai-nguyen/quyet-dinh-1973-qd-ttg-213038-d1.html>.

[4] L. T. Ý, “Ô NHIỄM KHÔNG KHÍ: GIẢI PHÁP TOÀN CẦU VÀ Ở VIỆT NAM TRONG PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG,” 2020. <http://greenidvietnam.org.vn/o-nhiem-khong-khi-giai-phap-toan-cau-va-o-viet-nam-trong-phat-trien-ben-vung.html>.

[5] V. Sơn, “Khắc phục nạn ô nhiễm không khí: Bộ Tài nguyên và Môi trường đề xuất ban hành một loạt biện pháp cấp bách,” 2020. <https://baophapluat.vn/khac-phuc-nan-o-nhiem-khong-khi-bo-tai-nguyen-va-moi-truong-de-xuat-ban-hanh-mot-loat-bien-phap-cap-bach-post348554.html>.

[6] D. R. Boyd, “The Human Right To Breathe Clean Air,” 2019. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6923778/>.

[7] D. Shelton, “HUMAN RIGHTS, HEALTH AND ENVIRONMENTAL PROTECTION: LINKAGES IN LAW AND PRACTICE.” https://www.who.int/hhr/information/Human_Rights_Health_and_Environmental_Protection.pdf.

[8] I. Manisalidis, “Environmental and Health Impacts of Air Pollution: A Review,” 2020. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2020.00014/full>.

[9] J. M. & J. Turrentine, “Air Pollution: Everything You Need to Know,” 2021. <https://www.nrdc.org/stories/air-pollution-everything-you-need-know>.

[10] U. N. E. Programme, “Clean air as a human right,” 2019. <https://www.unep.org/news-and-stories/story/clean-air-human-right>.

[11] “U.S. Embassy & Consulate in Vietnam.” https://vn.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/40/2017/03/AQI_FAQ_vi.pdf.

[12] S. Larson, “Time to see air pollution as a human right threat: U.N,” 2019. <https://www.reuters.com/article/us-health-pollution-rights-idUSKCN1QL268>.